

os drage ind i en Krigspolitik, hvor vi blev Parthaver i Opgøret mellem Magterne. Det ærede Medlem Hr. Pürschel foretog i Aften en meget kunstfærdig Udlægning af forskellige Udtalelser og mente at kunne drage den Slutning, at vi havde gjort op for os selv, hvilken Side vi vilde stille os paa, hvis Danmark blev nødt til at stille sig paa en af Siderne, idet det da skulde være paa tysk Side efter det ærede Medlems Opfattelse, i Modsætning til England. Denne Udtalelse fra det ærede Medlem savner ethvert Grundlag. Fra vor Side var det givet, og det var Baggrunden for alle vore Forhandlinger om denne Sag, at vi ikke vilde lade os drive til at tage Parti hverken for den ene eller den anden Part. Hvis en af Parterne voldeligt brød ind over Danmark, maatte vi, stillet overfor Begivenhederne, afgøre, hvorledes vi fra dansk Side vilde handle deroverfor. Men det stod fast, at det skulde ikke føre til, at Danmark derigennem blev allieret af nogen Part og sad som en Forbundsfælle af denne og ventede paa en Oprensning. Jeg forstod det ærede Medlem saaledes, at hans Tankegang i Tilknætning til den Opfattelse, den højtærede Statsminister ved de afgørende Forhandlinger den 5. August gjorde sig til Talsmand for, var den, at hvis vi ikke kunde holde os udenfor, skulde vi lade os drive ind i Krigen paa engelsk Side. Det er min Overbevisning, at hvis vi havde gjort dette, havde det været en Ulykke af den mest afgørende Betydning for Danmark, ikke blot i Krigens Dage. I Krigens Dage vilde det have betydet fuldstændig Underkuelse under Tyskland, uden at England i nogen Maade havde kunnet bringe Danmark blot den fjerneste Hjælp, men efter Krigen kunde vi maaske have naaet en Genrejsning; ingen kan vel spaa med Sikkerhed derom; men hvis vi havde faaet den, var vi knyttet til og lænket til Englands fremtidige Politik og derefter stillet i en varig fjendtlig Stilling overfor det mægtige Rige Syd for Danmark, som nu en Gang ligger Danmark nærmest, og, hvis det igen kommer til Kræfter, hvad al Sandsynlighed dog turde tale for, vil blive Danmark en meget farlig Nabo; hvis Danmark stiller sig i en fjendtlig Stilling overfor det. Derfor vilde jeg anse en saadan Politik for en fordømmelig Politik for en dansk Regering og den danske Stat at slaa ind paa paadet Tidspunkt og til enhver anden Tid. Vi har hævdet og vil hævde den mest afgjorte Neutralitetspolitik, den mest afgjorte Afvisning af enhver Tanke om at gøre os til Krigsdeltager enten paa fransk, engelsk eller tysk Side.

Det ærede Medlem Hr. Pürschel beskæftigede sig i Aften meget med Spørgsmaalet om Augustbegivenhedernes neutrale Karakter. Jeg forstaaer ikke, hvorledes det ærede Medlem kan blive ved at opretholde den Tankegang, at der i de Dage handlede i Strid med Danmarks naturlige Stilling som neutral Stat. Det ærede Medlem skød med Haan og Foragt til Side den Betragtning, at denne Neutralitetspolitik fandt fuld Anerkendelse baade fra tysk og engelsk Side. Det syntes aabenbart det ærede Medlem at være en underordnet Ting. Jeg tror dog, at det var det afgørende. Under Krigen kom der ingen Bebrejdelse til os, og efter Krigen kom heller ingen Bebrejdelse fra den Part, som de Herrer mener, at Danmark skulde have stillet sig mindre venskabeligt til ved den Lejlighed. Den viste bagefter, at den ikke havde en saadan Følelse overfor os, thi de sejrende Vestmagter ydede Danmark Opfyldelsen af dets nationale Forhaabninger. Jeg tror, at dette maatte være et Vidnesbyrd, der staaer i ejendommelig Modsætning til det Arbejde, man af „Fædrelandskærlighed“ endnu gør for at kaste en Skygge over den Politik, der i Krigens Dage blev ført overfor de fremmede Magter. Maa jeg føje hertil, at dette er saa meget mere forunderligt, som den Politik den Gang blev støttet ikke blot af Flertallet, men ogsaa af Mindretallet, af det konservative Folkeparti og til Tider endda med Iver af dette sidste Parti. Der var en lang Tid, hvor dette Parti med største Omhu, kan jeg gerne sige, vaagede over, at Partiet Venstres utaalmodige Sind ikke skulde volde Vanskeligheder for Bevarelsen af det radikale Ministerium, fordi det konservativt Folkeparti paa det Tidspunkt havde en stærkere Følelse af den Betydning, dette Ministerium havde for Danmarks politiske Stilling, hvorimod Partiet Venstre nu en Gang altid har svært ved at underkue sine mangfoldige indre politiske Partiinteresser og finde nogen Opmærksomhed for Landets Stilling udadtil. Det gav sig den Gang atter og atter Udtryk i Rigsdagens Forhandlinger. Jeg skulde dog tro, at hvis man virkelig fra den daværende Oppositions Side havde ment, at Regeringens Politik ikke var overensstemmende med Danmarks Neutralitetspligter, havde man ladet høre fra sig, havde man rejst en virkelig Opposition mod Regeringen paa dette Grundlag. Dette skete ikke. Nu har jeg ganske vist Indtrykket af, at det ærede Medlem Hr. Pürschel forsøger en højst ejendommelig Fortolkning og Forklaring; det ærede Medlem synes at være gaaet over